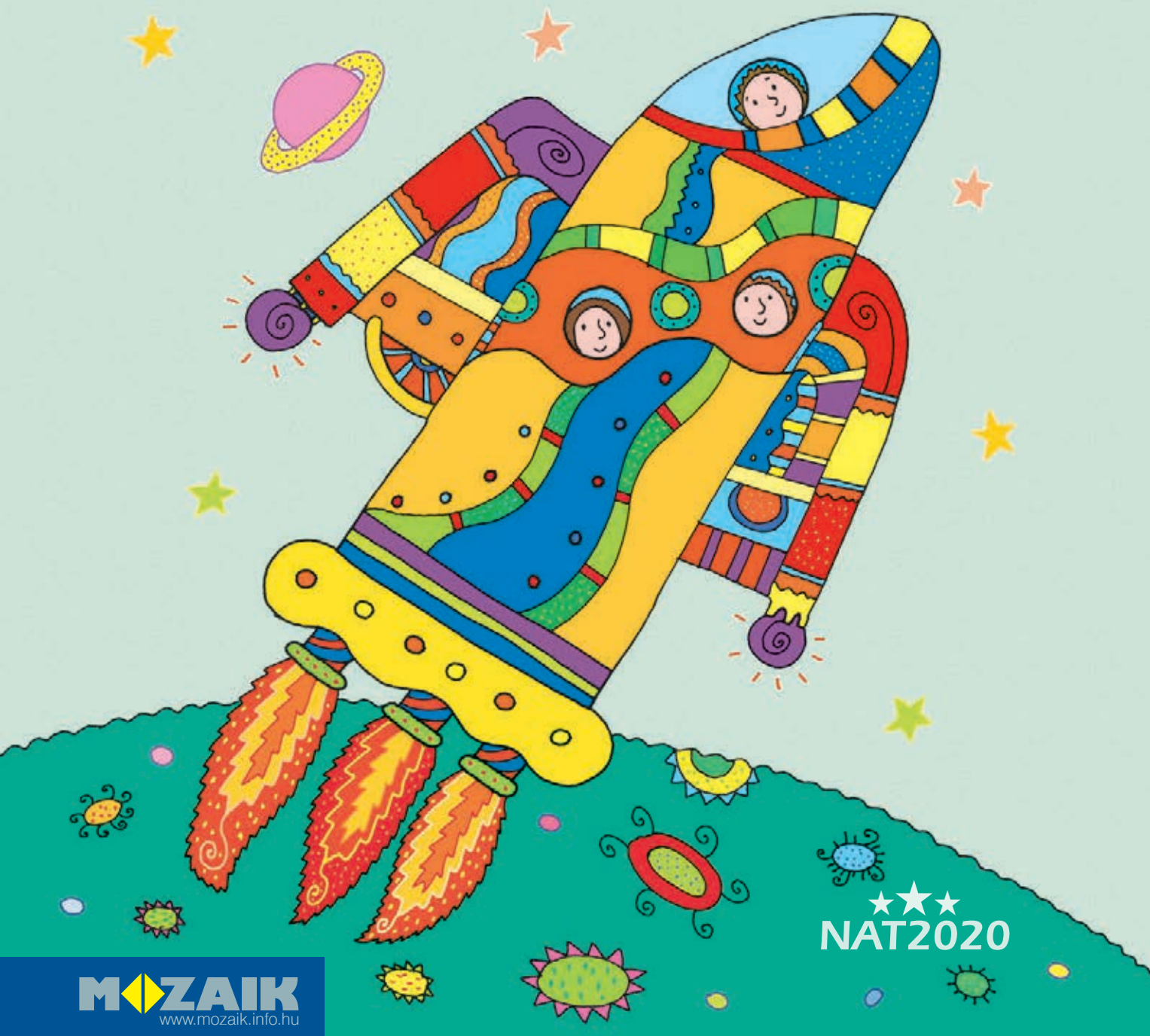

Dr. Galgóczi Lászlóné

Magyar nyelvi gyakorló **4** kisiskolásoknak

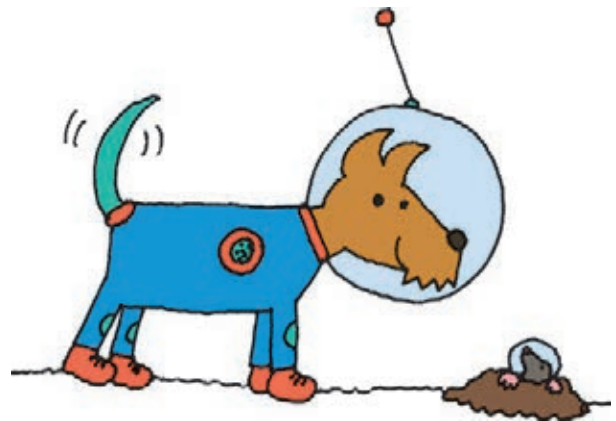

★★★
NAT2020

Dr. Galgóczi Lászlóné

Magyar nyelvi gyakorló kisiskolásoknak

4

NAT2020 szerint átdolgozott kiadás

Mozaik Kiadó – Szeged, 2023

Kedves Negyedik Osztályosok!

Lassan megismeritek a magyar nyelv törvényszerűségeit.
Megtanuljátok, megértitek, miért kell szépen, helyesen beszélni, írni magyarul.

Kodály Zoltán ezt vallotta:

„*A magyart is tanulni kell, még a született magyarnak is.*

Ha nem csiszolja, újítja folytonosan, berozsdásodik.”

A munkafüzet a mindennapi tanuláshoz nyújt segítséget.

Találkozhattok a nyelvi, fogalmazási ismeretekhez kapcsolódó gyakorlatokkal. Remélem, a nyelvtani, helyesírási feladatokkal kapcsolatos játékokkal és rejtvényekkel sikerül jó hangulatot teremtenem, ezután magatok is szívesen próbálkoztok hasonló feladványok készítésével.

A munkafüzetben sok verset, mondókát és szépirodalmi részletet találtok.

Ezekről beszélgethettek, gyakorolhatjátok a felolvasást, szövegértést,
és rajzolhattok hozzájuk képeket is.

Ha a részletek, versek olvasása után kedvet kaptok az olvasáshoz,
keressétek a könyveket a könyvtárakban!

A feladatokat nem csupán önállóan,

hanem akár páros vagy csoportmunkában is megoldhatjátok.

Erre a tanítótok is adhat utasítást.

A -gal jelölt feladatok megoldása nehezebb,
ne adjátok fel, törjétek rajta a fejeteket!

Az ellenőrzéshez használhatjátok

A magyar helyesírás szabályai című könyvet is!

Forgassátok a szótárokat, búvárkodhattok

a Magyar értelmező kéziszótárban,

O. Nagy Gábor *Magyar szólások és közmondások*
című könyvében is a könyvtárban!

Használjátok az internetet!

Mindig pontosan olvassátok el az utasításokat, kérdezzetek,
ha valamit nem értettetek meg, azután lássatok munkához!

Dolgozzatok örömmel, lelkesedéssel!

Jó munkát, jó tanulást kíván a szerző!

MIT JELENTENEK A SZAVAK?

1. a) Színezd be a betűrácsban olvasható 16 szót!

z	b	é	k	a	v	s	sz	á	l	l
v	a	r	r	ő	sz	sz	e	l	i	r
l	o	b	b	a	n	cs	ö	t	e	j
ty	ly	u	k	s	o	o	r	r	á	k

b) A talált szavakat írd a halmazábra megfelelő részébe!

A Venn diagram with two overlapping circles. The left circle is pink and labeled 'Van benne hosszú magánhangzó'. The right circle is light blue and labeled 'Van benne hosszú mássalhangzó'. The intersection of the two circles is shaded purple. The area outside both circles is yellow and labeled 'Szavak'. There are four horizontal lines in the pink circle, four in the blue circle, and one in the yellow area.

2. Pótold a szavak hiányzó betűit!

Ern___, osztá___, varj___, di___e, di___, ha___ó, gó___a, sűr___,
pe___es, a___a, te___föl, any___, ha___a, hé___a, sza___ag

3. a) Keresd a szótagok párját! Kösd össze őket!

szed-   Ká-   ab-   szó-   Á-   bo-   ta-

-lak   -roly   -jük   -dza   -nít   -lő   -kos

b) Írd le betűrendben a szavakat! Írj három szóval egy-egy mondatot!

---

4. a) Olvasd fel a versrészletet, majd mondd el, hogy miről szól!

Kopog az ősz, reszket a nyár,
Vége a víg nyárnak,
Nem ad többé puha fészket
Az ég madarának.

Ezer színű virágait
Átadja a szélnek,
Legyen dísz az arany ősz
Sárga levelének.

(Szabó Bogár Erzsébet: *Kopog az ősz*)

b) Írd a halmazokba a versrészlet szavait! Írj további példákat!

Szavak	
<p>Cselekvés, történet</p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	<p>Tulajdonság, milyenség</p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
	<p>Valakinek, valaminek a neve</p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>

5. Játsszatok csoportokban! Írjatok fel kártyákra szavakat! Az egyik játékos húzzon egy kártyát úgy, hogy nem láthatja, mi van ráírva. A többiek magyarázzák el neki a szó jelentését! Ez alapján kell kitalálnia a kártyára írt szót.

6. Párokban dolgozzatok! Írjatok a kezdőbetűkkel tulajdonságot jelentő szavakat és tárgyneveket!

m: _____

á: _____

t: _____

s: _____

e: _____

Élőlények, tárgyak, valóságos és gondolati dolgok neve

1. Írd le öt tárgy nevét! Az egyikkel írd egy óhajtó mondatot!

---

2. a) Mi van képeken? Írd mindegyik rajz alá két-két szót!

---

b) Hogyan írjuk a közös nevek kezdőbetűjét? Írd le!

---

3. a) Írd a rajzok alá személyneveket és állatneveket!

---

b) Hogyan írjuk a személyneveket és az állatneveket? Egészítsd ki a mondatokat!

A személyneveket _____ írjuk. Ha az állatoknak saját nevük van, akkor az állatneveket is _____ írjuk.

c) Írd le betűrendben a 3. a) feladatban leírt állatneveket! Írd még több állatnevet!

---

4. a) Olvasd el a kiszámolókat! Meg is tanulhatod őket! Egyikhez készíts illusztrációt!

Fű, fű, fű,
Szép zöld fű,
Eredj ki, te zöldfűlű!

Ó, ó, ó,
Tündérművész,
Akire jut a kilenc,
Az lesz a fogó.

Piros kendő, pí, pí, pí,
Alatta van valami.
Egy kiséger, egy kis nyúl,
Kimehet az ifjú úr!

(Magyar népi mondókák)

b) Mondjátok el egyet a kiszámolók közül, és így számoljátok ki a fogót!

c) Húzd alá a kiszámolókból a neveket! Írd le őket a csoportosításnak megfelelően! Írj még 5-5 szót!

-o, -ó van benne

-ú, -ű van benne

---

5. Egészítsd ki a mondatokat!

A közös és saját nevek végén az -ó, -ő mindig _____

Pl.: _____

A közös és saját nevek végén az -ú, -ű általában _____

Kivételek: _____

6. Pótold a hiányzó betűket! Több megoldás lehetséges.

to____ tart____

vonalz____

heged____

men____

tan____

ár____

Ic____

terít____

sz____

leped____

sz____lő

sze____ő

ny____l

kígy____

vízil____

s____kló

keszty____

Gerg____

Ott____

T____mea

sepr____

kap____

űr____

zs____ri

od____

any____

bet____

sz____j

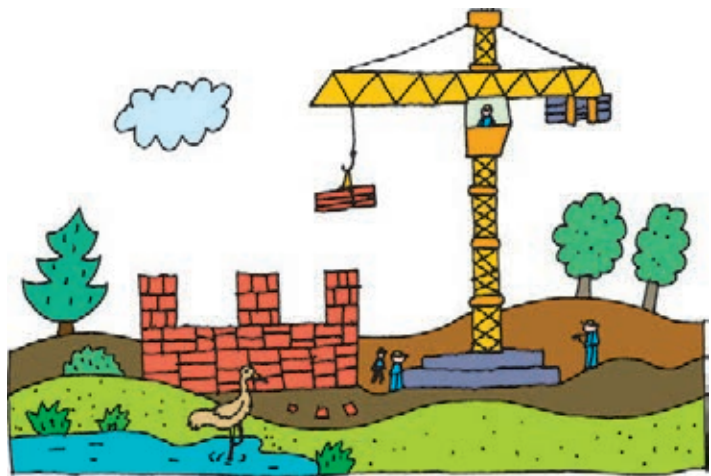
Tulajdonságokat, milyenséget kifejező szavak

1. a) Olvassátok fel a versrészletet hangosan, nagy ajakmozgással!

Nézd micsoda
hosszú nyakú
ez a karcsú
sárga daru!

Úgy emeli a nagy terhet
mint madár a
pihét, pelyhet.
Terhével a
hosszú nyakú
acélszűrű
sárga daru
az épülő házba lépked.

(Szalai Borbála: A daru)

- b) Hogyan épül a ház? Mutassátok be egy-egy mozdulattal! Mondjátok, amit csináltok!
c) Húzd alá, majd írd le a vers tulajdonságot kifejező szavait! (Az ismétlődőket egyszer.)

- c) Egészítsd ki a mondatot!

A tulajdonságot kifejező szavak végén az _____ mindig _____.

- d) Pótold a szavak hiányzó betűit! Négy szóval írd egy-egy mondatot!

savany___, keser___, gyönyör___, gömböly___, lass___, bárgy___, könny___,
egyszer___, nagyszer___, homor___, dombor___, hi___, karcs___, jókedv___

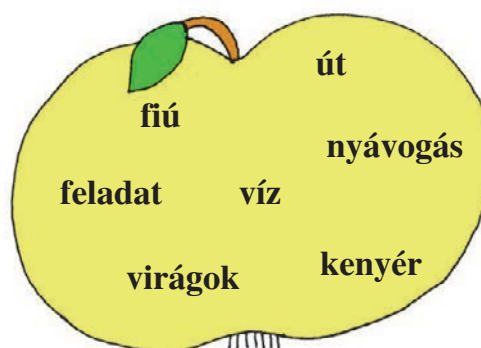
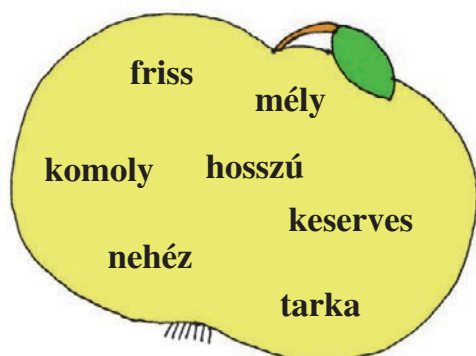
---

2. Papírrágó Manó a cédulán kirágott néhány szót. Egészítsd ki a szöveget mondatokba illő tulajdonságokat kifejező szavakkal! Előbb olvasd el a hiányos szöveget!

A barátom nagyon _____	fiú. Haja _____	. Termetére nézve se nem
_____	se nem _____	. Mondhatjuk, hogy
_____	legény.	
Nagyon _____	. A helyesírása is _____	
_____	a hangos olvasása.	

3. a) Alkoss szószerkezeteket!

---

b) Válassz ki két szószerkezetet, írd velük egy-egy kérdő mondatot!

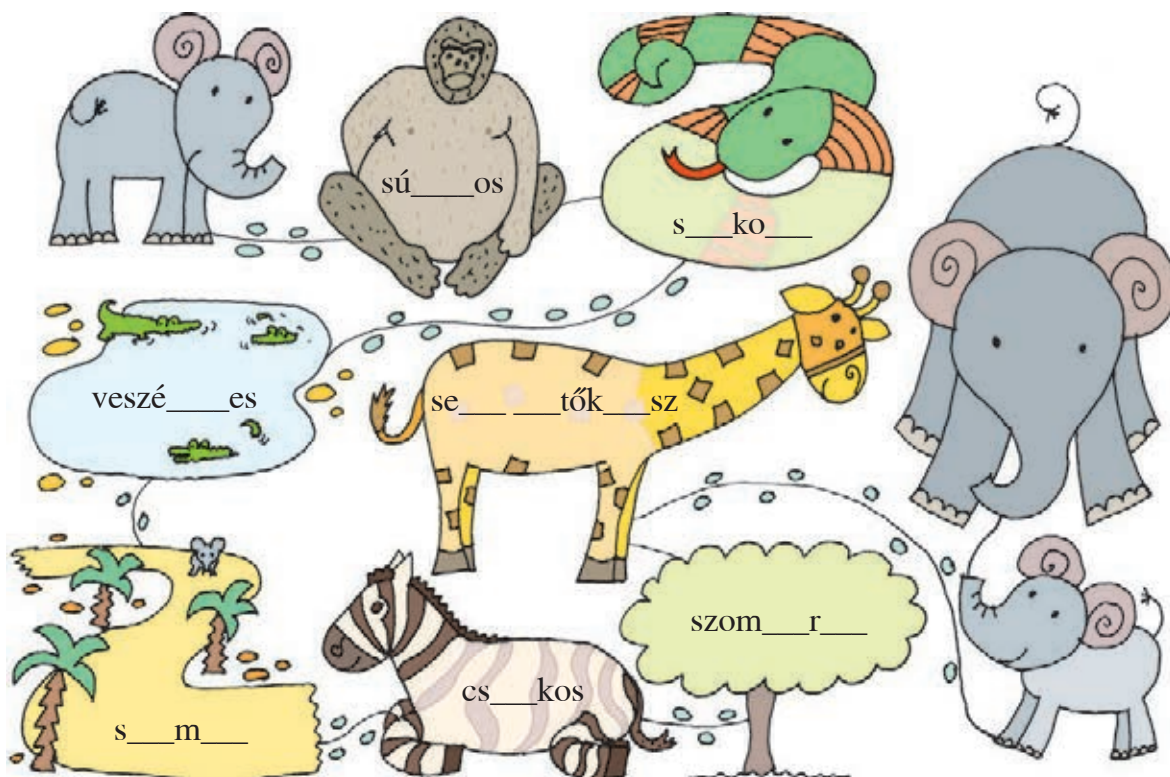

---

4. a) Elefánt Enci eltévedt. Segíts hazajutni neki! Ha a szavakat kiegészíted az úton, eljutsz Enci mamájához. Dolgozhattok párokban is.

b) Képzeld el, hogy a vadonban élők segítették Encit! Ők olyanok, mint a rájuk írt tulajdonságok. Hogyan segítették a kiselefántot? Játsszátok el!

Mennyiséget, számot, sorrendi helyet kifejező szavak

1. a) Írd le, miből mennyi van a képen! Betűkkel írd a számokat!

fa: _____ létra: _____ kosár: _____
madár: _____ gyerek: _____ kutya: _____
láda: _____ lepotyogott alma: _____ gyümölcszedő bot: _____

b) Első ránézésre mondd meg, mennyi alma van! Húzd alá a helyes választ!

sok   rengeteg   kevés   pár

c) Válaszolj a kérdésekre balról jobbra haladva!

Hányadik gyerek rakja kosárba az almát? _____

Hányadik gyerek ágaskodik a földön almáért? _____

Hányadik fa fölött repül madár? _____

Hányadik gyerek eszik almát? _____

2. Válaszolj a kérdésekre egy-egy szóval!

Pontosan tudod

Nem tudod pontosan

Hány éves vagy? _____ Hány szál hajad van? _____

Hány hónap van egy évben? _____ Hány csepp víz van az óceánban? _____

Hány órából áll egy nap? _____ Hány csillag van az égen? _____

Hány óra 15 perc? _____ Mennyi tanulnivalód van ma? _____

Hány nap van májusban? _____ Hány mákszem van egy nagy zacskóban? _____

Hányan vagytok a családban? _____ Mennyi a sok ellentéte? _____

3. a) Olvassátok fel a verset! Beszélgetsetek a fecskékről! Mondjátok el, mit tudtok róluk!

Négy kicsinyét
nevelgeti
ez a fecskepár.
Négy lányom volt –
télidőre
nem lesz egy se már.

Hét év óta
nem tanyáztak
ereszem alatt
hon-felejtő
lány veszejtő
fecske madarak.

Két pár költött
akkor két lány,
tudtam, kirepül.
A legkisebb,
a legkisebb
maradt egyedül.

Ezt az egyet
még nem adnám –
hej, de őszre jár.
Fönn röpteti
fiókáit
már a fecskepár.

(Garai Gábor: Fecske-menesztő)

b) Húzd alá a versben a számokat kifejező szavakat, majd írd le őket!

_____

4. a) Olvasd el a szöveget!

Hazánkban több népszokást tartanak számon. A balázsolás napja február harmadika. Ekkor a gyerekek sorra járták a falusi házakat, és iskolába hívták a többieket. Ilyenkor sok adományt is gyűjtöttek az iskolának. Ma már kevés helyen élnek a népszokások. Egyik élő hagyományunk a mohácsi busójárás. Ekkor rengeteg ember gyűlik össze a városban. A látogatók száma eléri a nyolcezret is. Mi már két alkalommal voltunk Mohácson.

b) Húzd alá a számot, mennyiséget jelentő szavakat!

c) Írd le a megfelelő helyre az aláhúzott szavakat!

pontos szám, mennyiség: _____

nem pontos szám, mennyiség: _____

d) Másold le a kérdésre válaszoló mondatot!

Mikor van a balázsolás napja? _____

5. Írd le a mese- és könyvcímekben lévő számokat! Olvasd el az egyik könyvet!

Nyolcvan nap alatt a Föld körül: _____ 101 kiskutya: _____

Hófehérke és a hét törpe: _____ A tizenkét hónap: _____

A két Lotti: _____ Hetet egy csapásra: _____

Öten egy hüvelyből: _____ Hetvenhét magyar népmese: _____

1111 találós kérdés: _____ Négy vándor: _____

Tartalom

Kedves Negyedik Osztályosok!	3
ISMÉTLÉS	
Mit tanultunk a szövegről?	5
Mit tanultunk a mondatról?	6
Mit tanultunk a szavakról?	8
Szótagolás és elválasztás	10
A hangok és a betűk	11
MIT JELENTENEK A SZAVAK?	
Cselekvést, történést létezőt jelentő szavak	14
Hogyan írjuk helyesen?	15
Gyakoroljunk!	16
Játsszunk!	19
A cselekvés, történés, létezés ideje	20
Cselekvés, történés, létezés a jelenben	22
Cselekvés, történés, létezés a múltban	24
Gyakoroljunk!	26
Cselekvés, történés a jövőben	28
Gyakoroljunk!	30
Gyakoroljuk a helyesírást!	32
Élőlények, tárgyak, valóságos és gondolati dolgok neve	36
Összetett szavak	38
Az egyes és többes számú közös nevek	39
Toldalékos közös nevek, saját nevek	40
A nevek -val, -vel toldalékos alakjai	42
Névutó a szavak után	44
Névelők a szavak előtt	46
Saját nevek	47
Földrajzi helyek neve	48
Minek lehet még saját neve?	50
Gyakoroljunk!	52
Intézménynevek, egyéb saját nevek	54
Gyakoroljuk a helyesírást!	56
Játsszunk!	59
Mivel helyettesíthetők a szavak?	62
Tulajdonságokat, milyenséget kifejező szavak	64
A tulajdonságot, milyenséget jelentő szavak fokozása	66
Szövegalkotás tulajdonságot kifejező szavakkal	69
Gyakoroljunk, játsszunk!	72
Mennyiséget, számot, sorrendi helyet kifejező szavak	76
Mennyiséget, számot, sorrendiséget kifejező szavak	80
A sok és a kevés szó fokozott alakjai	81
Gyakoroljunk!	82
A mennyiségek, számok helyesírása és toldalékolása	84
Gyakoroljunk!	86
RENDSZEREZZÜNK! ISMÉTELJÜNK!	
Foglaljuk össze a szavak jelentéséről tanultakat!	88
Betűk pótlása szavakban, szó szerkezetekben	92
Helyesírási emlékeztető, tollbamondások	94
Mondatok, szövegek másolása, tollbamondása	95